

แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา

บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

The Guidelines to Develop Educational Supervision of School in

Bang Saphan Noi 3 (Chairat) Cluster under Prachuapkhirikhan

Primary Educational Service Area Office 1

อดุลย์ แสนสืบ¹

Adul Saensib

สายสุดา เตียเจริญ²

Saisuda Tuacharern

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครู จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากโดยเรียงโดยเรียงลำดับมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โรงเรียนควรให้ออกาสครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม ให้การส่งเสริมสนับสนุนและ

¹ อดุลย์ แสนสืบ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ให้บริการครู มีการสังเกตการสอน ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาช่วยในการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID Plan) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและแนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องแก่ครู ควรใช้เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลง (PA) มาช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

คำสำคัญ : การนิเทศการศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to know 1) educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1. 2) the guidelines to develop educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1. The populations of this study were administrators and teachers with a total of 60 respondents. The research instrument was a opinionaire on educational supervision based on Glickman, Gordon and Ross Gordon. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1 . Educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspects were at the high-level. Ranking from the highest arithmetic means to the lowest were: group development, direct assistance, professional development, curriculum development and action research.

2. The guidelines to develop educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1 found that, The school should provide opportunities for teachers to take on both leadership and follower roles in group work. The director should support teacher by using professional learning community (PLC) model in observing teaching. Focusing on individual development plan to improve teacher themselves, and supporting them to know about the curriculums. Encouraging and supporting teachers in research processes to solve problems and guide teachers in conducting research in the classroom by making performance agreement with the director.

Keywords : The educational supervision

บทนำ

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะมุ่งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการศึกษามีหลักการสำคัญอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการปรับเปลี่ยนบทบาทผู้นิเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา หน่วยงาน ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ จึงเป็นการวางแผนปฏิบัติงานที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเกี่ยวกับการสอนของครูทั้งหมด ดังนั้นไม่ว่าจะพิจารณาในแง่มุมใดก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารการนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการทำงานร่วมกับครูบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และประสานงานให้ครูบุคลากรทุกคนทำงานร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ พัฒนาให้มีผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หรือเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลให้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการทำงานของครูในสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาและเทคโนโลยีด้านดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือสถานศึกษาหรือโรงเรียน อีกทั้งปัจจุบันความก้าวหน้าของศาสตร์วิชาความรู้ในแขนงวิชาต่างๆเพิ่มขึ้นหรือพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการทำงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตามแต่ครูก็ต้องปรับปรุง ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง ซึ่งการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นตลอดเวลาดังนั้นการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านไชยราช โรงเรียนบ้านบางเจริญ โรงเรียนบ้านทองอินทร์และโรงเรียนบ้านช้างเผือกเล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษาเช่นเดียวกันจึงได้ดำเนินการสนับสนุนการนิเทศการศึกษามาตลอด

ปัญหาของการวิจัย

การนิเทศการศึกษาจะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการศึกษาในโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้ได้รับการนิเทศ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา มีแบบแผนขั้นตอนที่ชัดเจน มีแนวทางดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลและให้คำแนะนำ เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาตนเอง ดังนั้นกระบวนการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการสื่อสาร เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ได้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ เพราะอาจมีความเห็นไม่ตรงกันและอาจเกิดทัศนคติในทางลบว่าการนิเทศคือการจ้องจับผิด อาจทำให้เกิดปัญหา และเพื่อลดความขัดแย้งนี้ผู้บริหารบางท่านจึงลดความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ส่งผลให้หลายโรงเรียนเกิดปัญหาในการนิเทศในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการช่วยเหลือครู ปัญหาด้านงานกลุ่ม ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับคำกล่าวของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านบุคลากรทางการศึกษา คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องและครูให้สำคัญเกี่ยวกับการนิเทศน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการแต่ลดความสำคัญของการนิเทศการศึกษาส่งผลให้การนิเทศศึกษามาคความสำคัญน้อยลง

2. สภาพปัญหาด้านการดำเนินการนิเทศ คือ การดำเนินการไม่ครบทุกขั้นตอนยังขาดความต่อเนื่องทั้งด้านการเตรียมความพร้อมในการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ไม่เป็นไปตามแผน หรือเกิดปัญหาที่ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการนิเทศตามกำหนดการหรือปฏิทินการดำเนินงานที่ตั้งไว้เนื่องจากผู้รับผิดชอบงานด้านการนิเทศมีภารกิจที่ได้รับมอบหมายมาก รวมถึงปัญหาด้านการประเมินผลการนิเทศที่ไม่ค่อยได้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดการพัฒนาเครื่องมือในการนิเทศ ส่งผลให้ไม่สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศในสถานศึกษาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 ไซยราช ได้กล่าวปัญหาในการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาในหลายๆด้าน เช่นด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศยังมีการเตรียมการหรือวางแผนการนิเทศร่วมกันน้อยผู้นิเทศจะเข้าไปนิเทศอย่างไม่เป็นทางการโดยไม่แจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบล่วงหน้า ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกกดดันและรู้สึกว่าการนิเทศเป็นการจับผิดแทนความรู้สึกว่าได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาวิชาชีพ ครูให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาตนเองแต่อาจยังมีปัญหาในเรื่องของนโยบายและแนวปฏิบัติที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและไม่ชัดเจน การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในเรื่องกระบวนการเวลาและงบประมาณอาจยังไม่เพียงพอ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูสอนตามหลักสูตรแต่อาจยังไม่สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่นหรือความต้องการของ

ผู้เรียนเท่าที่ควรด้านการประเมินหลักสูตรอาจไม่ได้ผลชัดเจนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เมื่อเกิดปัญหามองว่าปัญหานั้นเกิดจากผู้เรียนทั้งที่ปัญหานั้นอาจเกิดจากปัจจัยหลายอย่างการแก้ปัญหาของครูอาจยังไม่ตรงจุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา ซึ่งปัญหาในการนิเทศที่กล่าวมาสามารถแบ่งได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อเกิดปัญหาเหล่านี้จะส่งผลในเรื่องของการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษารวมถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังผลปรากฏของคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยรายงานผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ยโรงเรียนบ้านไชยราช ปีการศึกษา 2563 ลดลง 5.87 โรงเรียนบ้านบางเจริญ ปีการศึกษา 2563 ลดลง 3.77 โรงเรียนบ้านทองอินทร์ ปีการศึกษา 2563 ลดลง 4.54 และโรงเรียนบ้านช้างเผือก ปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้น 3.20 เมื่อรวมค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ลดลง 2.74

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและ รอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ซึ่งได้กำหนดการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1.การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) 2. การพัฒนากลุ่ม(Group Development) 3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) รายละเอียดดังแผนภาพที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

การนิเทศการศึกษา
1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)
2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development)
3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ที่มา : Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon, Javita M. Ross Gordon, Supervision of Instructional: A Developmental Approach, 3rd ed. (Boston: Allyn and Bacon, 1995).

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครู 56 คน ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ประกอบด้วย 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistanse) หมายถึง การที่ผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุนและให้บริการครู เรื่องการสังเกตการณ์สอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ ช่วยเหลือครูด้านต่างๆ ในการ จัดการเรียนการสอนและความต้องการการรับการนิเทศในด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง

2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารให้การสนับสนุน ให้โอกาสครูให้ มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม สร้างบรรยากาศให้มีการทำงานร่วมกันและความ ต้องการในการรับการนิเทศในด้านการพัฒนากลุ่ม

3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการประเมินหลักสูตรและความต้องการในการรับ การนิเทศในด้านการพัฒนาหลักสูตร

4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ วางแผนการพัฒนาบุคลากร เช่น ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาและความต้องการการรับนิเทศในการพัฒนา บุคลากร

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและศึกษาความต้องการในการรับการนิเทศ ของครูผู้สอนในด้านการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง รายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งถามรายละเอียด เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอ สกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนว ทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2. การพัฒนากลุ่ม 3. การพัฒนาหลักสูตร 4. การพัฒนาบุคลากร 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือของสิริขวัญ สุพรรณคง โดยมีผลการวิเคราะห์ ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.978

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากบริหาร ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในการตอบแบบสอบถาม ของการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยดำเนินการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์ เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) คือผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์ เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คนและข้าราชการครู จำนวน 56 คน ซึ่งหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนำไปวิเคราะห์ ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุระดับ การศึกษาดำรงหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง โดยใช้ความถี่ (f) และร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ระดับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน น้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใช้มัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)
3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ในการวิเคราะห์ข้อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้านแล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม

(N=60)

ด้าน	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	(μ)	(σ)	ระดับ
1	การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.07	0.74	มาก
2	การพัฒนางานกลุ่ม	4.08	0.67	มาก
3	การพัฒนาหลักสูตร	3.94	0.78	มาก
4	การพัฒนาบุคลากร	3.98	0.74	มาก
5	การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.92	0.81	มาก
รวม		3.89	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.67$) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.74$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.74$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.78$) และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.81$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.67-0.81 มีการกระจายของข้อมูลน้อยแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปเป็นแนวการพัฒนาแต่ละด้าน ไว้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง มีดังนี้

1.1 โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อนครู ภายในโรงเรียน ครูนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ร่วมช่วยในการนิเทศการสอน

1.2 โรงเรียนควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ เพื่อให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครู หรือภายในโรงเรียน และนำปัญหาเหล่านั้นมาร่วมกันแก้ ผู้บริหารอาจต้องมีการกำกับ ติดตามผลงานของผู้เรียนที่เป็นตัวสะท้อนถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละคาบเรียน และนำผลการประเมินเหล่านั้นมาสะท้อนให้กับครูได้รับทราบ

1.3 โรงเรียนควรมีการติดตามการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องไม่ควรสั่งการแล้วยุติการติดตามเพราะ อาจทำให้ครูไม่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนากลุ่ม

2.1 โรงเรียนควรสนับสนุนให้โอกาสครูได้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงานและก่อให้เกิดความหลากหลายในผลสำเร็จของงาน

2.2 โรงเรียนควรมีแนวทางรวมถึงจิตวิทยาที่สามารถมอบหมายงานให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เป็น หัวหน้างานและดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จโดยตัวผู้บริหารใช้หลักการทำงานของการทำงานเป็นโค้ชในการ กำกับติดตามและช่วยเหลือครู

2.3 ควรมอบอำนาจให้ผู้ที่เป็นหัวหน้างานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่ง การให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการ ทำงานเพราะต่างฝ่ายต่างมีงานที่ต้องรับผิดชอบเป็นหัวหน้างานซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.1 โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

3.2 โรงเรียนต้องมีความเข้าใจในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ ครูได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและนำมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3.3. โรงเรียนควรทำการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้

4. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาบุคลากร

4.1 โรงเรียนควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของข้าราชการครู (ID PLAN) ซึ่งต้องจัดทำแผนก่อนเริ่มต้นปีการศึกษา เพื่อให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองและเป้าหมายในการทำงานของครูในแต่ละปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครูให้ตรงความต้องการของแต่ละคน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนหรืองานสนับสนุนการสอนได้จริง

4.2 โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดยอาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือตัวผู้บริหารเป็นวิทยากรให้ความรู้เอง หรือให้ครูต้นแบบภายในโรงเรียนได้มีบทบาทเป็นวิทยากร สิ่งนี้จะช่วยบรรยากาศในการอบรมเกิดความเป็นกันเอง ถ้าแสดงความคิดเห็นและการพัฒนาเกิดความทั่วถึงมากขึ้น

4.3. โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดยอาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก

4.4 โรงเรียนควรต้องมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคูเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

5.1 โรงเรียนต้องออกติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยให้ครูได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการแก้ไข อาจเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันทำวิจัยในภาพรวมของโรงเรียนเป็นการลดภาระงานของครูที่ต้องทำวิจัยคนต่อเรื่อง

5.2. โรงเรียนควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง อาจมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ แต่งตั้งให้ครูที่มีความสามารถในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย

5.3 โรงเรียนควรคอยกำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่เป็นระยะจึงจะช่วยให้การนิเทศการศึกษาในด้านนี้ประสบความสำเร็จ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน จากการ

สัมภาษณ์ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการจำนวน 6 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางการพัฒนา ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้

2.1. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) ประกอบด้วย ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการครู เรื่องการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู ครูภายในและนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ PLC การให้ข้อมูลย้อนกลับช่วยเหลือครูด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนและความต้องการการรับการนิเทศ ผู้บริหารควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ ผู้บริหารควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตาม

2.2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาทีม (Group Development) ประกอบด้วย ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ให้โอกาสครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงาน กลุ่ม สร้างบรรยากาศให้มีความทำงานร่วมกันและควรมอบอำนาจให้ผู้ที่เป็นหัวหน้างานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่งการให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำงาน

2.3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ประกอบด้วย ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในท้องถิ่น และการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.4. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร (Staff Development) ประกอบด้วย ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของข้าราชการครู (ID PLAN) การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร เช่น ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา และผู้บริหารจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือตัวผู้บริหารเป็นวิทยากรให้ความรู้เอง

2.5. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจวิธีการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้บริหารยังสามารถใช้เกณฑ์การประเมิน (Performance Agreement : PA) ช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยการกำหนดให้ครูผู้สอนเขียน (PA) ในประเด็นท้าทายให้สอดคล้องกับงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียน

การอภิปรายผล

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้ได้มาตรฐานไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น จึงได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนงค์ จันทรหอม ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภopakท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภopakท่อ จังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายวิมลิตย์ ดวงสนาม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนางานกลุ่ม มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐานเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก มีการส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูแต่ละคนด้วยวิธีการที่ยุติธรรม มีความสามารถในการประชุมครูทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก และนอกจากนี้ยังมีการนำกระบวนการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกันมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริขวัญ สุพรรณคง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า การจัดกลุ่มตามความรู้ความสามารถของครูผู้สอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรกมล น้อยพิทักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไตรโยค-ลิ้นถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมในแต่ละบทบาท อยู่ในระดับมาก พบว่าแนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า (1) การพัฒนาบทบาทผู้ประสานงานของผู้บริหารควรมีการประสานกำกับติดตามงานเป็นลำดับขั้นกับครูในโรงเรียน ในลักษณะเป็นเครือข่ายให้ความร่วมมือ (2) การพัฒนาบทบาทที่ปรึกษาของผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารทั้ง 4 ฝ่าย และนโยบายของกระทรวงในแต่ละเรื่องที่มีการเน้นย้ำ (3) การพัฒนาบทบาท ผู้นำกลุ่มของผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะชี้แนะให้แก่ครูประชุมทำความเข้าใจ (4) การพัฒนาบทบาท ผู้ประเมินของผู้บริหารควรศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ และโสภา

(Adu, Akinloye and Olaoye) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของปัญหาและวิธีการต่างๆ ในการนิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวว่าเป็นการดำเนินงานนิเทศเป็นกิจกรรมสำคัญในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นควรมีการดำเนินงานนิเทศจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงานเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานนิเทศ ทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการกำกับดูแลการดำเนินงานนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานนิเทศจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้างกลุ่มการทำงานของครูที่มีความสามัคคีและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

1.2 การนิเทศการศึกษาด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐานและอันดับเป็นอันดับที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะและสมรรถภาพในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีการส่งเสริมครูในการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การวิเคราะห์หลักสูตรกำหนดการสอนแผนการสอนและสอนตามแผนที่กำหนด มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนอกจากนั้นยังมีการอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณภา มหาวีชา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลายจึงนำกระบวนการนิเทศมาช่วยเพื่อพัฒนาพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของครูพฤติกรรมปฏิบัติงานของครูโดยการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา แก่ครูหรือปฏิบัติงานประสานงาน การให้บริการด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จัดวางตัวบุคคลในการนิเทศอย่างเหมาะสมมีการจัดหาทรัพยากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้จะสนับสนุนการนิเทศในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฏฐณิชา กอวิจิตร ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศเชื่อมต่อการเรียนรู้โดยการจัดให้มีห้องสำหรับการนิเทศการสอนที่มีบรรยากาศแบบเป็นกันเอง มีแฟ้มเอกสารงานนิเทศต่างๆในห้องนี้มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือในการวางแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบระหว่างการทำงาน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เกี่ยวกับการนิเทศการสอนเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการสอนและการประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครูจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซาชาเรียล (Zachariah) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตาม

กฎระเบียบและขั้นตอนของข้าราชการและความซื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียน การปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนของครู รวมถึงการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถติดตามผลการจัดเรียนการสอนของตนเองได้ ปัญหาหลัก ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนคือการขาดความสม่ำเสมอการดำเนินงานของผู้บริหารและการขาดทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดการพัฒนานโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นข้อเสนอแนะและการสนับสนุนการติดตามผล

1.3 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐานเป็นอันดับที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจาก เปิดโอกาสให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารที่ได้รับจากการไปร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในที่ประชุมครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคูเพื่อปรับปรุงแก้ไขและมีการส่งเสริมยกย่องให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองให้ไปสู่ครูมืออาชีพเช่นครูต้นแบบครูแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละออง รักนา ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนให้ครูเข้าอบรมศึกษาดูงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง การสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพ เช่น การไปประชุมสัมมนา ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและ การสนใจจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการสอนมาให้คำแนะนำและให้ความรู้ในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสนันท์ ศิริรัตนพาณิชย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศในโรงเรียน สกลวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ มีการประชุม ร่วมกันการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความพึงพอใจและความต้องการในการนิเทศการศึกษา

1.4 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐานเป็นอันดับที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจาก เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่วมกันวางแผนพัฒนาหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น มีการจัดทำตารางเรียน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรมาบริการให้ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้มีการจัดทำเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิโคกรักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก จากการศึกษาแนวทางการ ส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและ ประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากรให้ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

1.5 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเลขเป็นอันดับที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจาก มีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด มีการจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียน การสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยตามสภาพปัญหาและความต้องการทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม สนับสนุนให้ครูได้จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิชชุดา เขียวชะอุ่ม ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสททเขตที่พหุลวง แฉงงาม ผลการวิจัยพบว่า ได้รับการส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชั้นเรียน ด้วยการจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจากเพื่อนครูและ ผู้บริหารและส่งเสริมให้ครูสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงสร้างแรงจูงใจ ให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูไปยัง โรงเรียนต่าง ๆ แต่การดำเนินการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนยังไม่ถูกให้ความสำคัญเท่าที่ควร และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินี สะไร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สหพัฒนา อำเภอรือเสาะ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้น เรียนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนการจัดให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการ ทำวิจัยในชั้นเรียนและมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน น้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถ อภิปรายผลแนวทางการพัฒนา ทั้ง 5 ด้านได้ดังนี้

2.1. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง พบว่า ควรมีแนวทางในการพัฒนาการนิเทศ การศึกษา ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรงให้แก่ครูโดยควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อนครูภายในโรงเรียนครูนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ PLC ร่วมช่วยในการนิเทศ การสอน ปฏิบัติกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เพราะจะส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาด้านตนเองโดยตรง มีการ ได้รับข้อมูลย้อนกลับทั้งข้อดีและข้อควรพัฒนาของตนเอง ซึ่งภายใต้การสังเกตการณ์การสอนแต่ละครั้ง ผู้บริหารควรเน้นย้ำให้ครูตระหนักถึงความเป็นกัลยาณมิตร การให้คำแนะนำต่อเพื่อนครูในเชิงบวก จุดมุ่งหมายเพื่อการช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพ มิใช่การแข่งขันกันและกัน ผู้อำนวยการควรมีการให้การ นิเทศชั้นเรียนของครูอยู่สม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครู หรือภายใน โรงเรียน และนำปัญหาเหล่านั้นมาร่วมกันแก้ ผู้บริหารอาจต้องมีการกำกับติดตามผลงานของผู้เรียนที่เป็นตัว สะท้อนถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละคาบเรียน และนำผลการประเมินเหล่านั้นมาสะท้อน ให้กับครูได้รับทราบ โดยต้องไม่ลืมที่จะกล่าวชื่นชมให้กำลังใจต่อครูที่มีความพยายามและความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้เกิดต้นแบบให้สมาชิกภายในโรงเรียนได้ และหากตรงจุดใดที่ครูต้องพัฒนา ผู้บริหารควรมีแนวทาง ในการแก้ปัญหาเพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตาม หรืออาจรับฟังแนวทางในการแก้ปัญหาของครูแล้วร่วมกันปฏิบัติ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศช่วยเหลือครูโดยตรงประสบผลสำเร็จ คือการติดตามการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรสั่งการแล้วยุติการติดตามเพราะอาจทำให้ครูไม่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของซาชาเรียล (Zachariah) ได้ศึกษาการดำเนินงาน นิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียน การสอนถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และขั้นตอนของข้าราชการและความซื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียนการปรับปรุงคุณภาพในการการเรียน การสอนของครู รวมถึงการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถติดตามผลการจัดเรียนการสอนของตนเองได้ ปัญหาหลัก ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนคือการขาดความสม่ำเสมอการดำเนินงานของผู้บริหารและ การขาดทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดการพัฒนา นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศ การเรียนการสอนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นข้อเสนอแนะและการสนับสนุนการติดตามผล และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอเลน (Allen) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ: ความจำเป็นในการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ พบว่า การจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพนั้นต้องเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดเรียนการสอนของครูและความสามารถในการ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการพัฒนาด้านการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการและการนิเทศที่เหมาะสมนั้น โรงเรียนควรเน้นย้ำถึงหลักการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องด้วยการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มการเรียน

การสอน ดังนั้นจึงเสนอแนวทางสำหรับกลุ่มเครือข่ายการนิเทศของโรงเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ในการดำเนินการนิเทศแบบคลินิกและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยผู้บริหารต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน

2.2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนากลุ่ม พบว่า โรงเรียนควรสนับสนุน ให้โอกาสครูได้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงาน และก่อให้เกิดความหลากหลายในผลสำเร็จของงาน ไม่ควรมอบหมายงานให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งผู้บริหารคิดว่ามีความรับผิดชอบ แต่ผู้บริหารควรมีแนวทางรวมถึงจิตวิทยาที่สามารถมอบหมายงานให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เป็นหัวหน้านำงานและดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยตัวผู้บริหารให้หลักการการทำงานของการเป็นโค้ช ในการกำกับติดตามและช่วยเหลือครู และควรมอบอำนาจให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้านำงานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่า การสั่งการให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำงานเพราะต่างฝ่ายต่างมีงานที่ต้องรับผิดชอบเป็นหัวหน้านำงานซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และไม่เกิดความโดยเดียวในการทำงานเนื่องจากมีผู้บริหารควรนิเทศช่วยเหลืออยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาด้านได้ไม่ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดูคินลอย และโอลายี (Adu, Akinloye and Olaoye) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของปัญหาและวิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศเป็นกิจกรรมสำคัญในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นควรมีการดำเนินงานนิเทศจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงาน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานนิเทศ ทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการกำกับดูแลการดำเนินงานนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานนิเทศจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้างกลุ่มการทำงานของครูที่มีความสามัคคีและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายเดียวกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ PHRAE ICT+(plus) Coaching Model เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและวางแผนพัฒนา (Analyze to Plan : P) (2) การสร้างความตระหนัก เพื่อความเป็นเอกภาพ (Awareness to Homogeneity : H) (3) การร่วมมือร่วมใจดำเนินการนิเทศแบบโค้ช (Relationship to Coach : R) (4) การเชื่อมโยง ชื่นชม เสริมแรง (Attach to Admire : A) และ (5) การประเมินผลเพื่อพัฒนาเผยแพร่ (Evaluation for development to share : E) ซึ่งผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ คือ ครูมีการปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีการสร้าง/ใช้เครื่องมือวัดและ

ประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารและครูนำความรู้/ หลักการไปใช้ในการ ยกระดับผลการทดสอบ O-NET จนส่งผลให้นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET/NT) ดีขึ้น และมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดเรียนรู้ ครูผู้สอน สื่อการเรียน การสอน และคุณภาพการเรียนรู้ สถานศึกษามีสารสนเทศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสูงขึ้น มีแผนยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสถานศึกษามีเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2.3 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพราะหลักสูตรคือเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จตามเป้าที่วางไว้ โดยอาจมีการจัดอบรม ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และที่สำคัญในบริบทชุมชนรอบของโรงเรียน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอาชีพ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากบริบทในท้องถิ่น อย่างแท้จริงจะเป็นเอกลักษณ์ของการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนได้ไม่น้อย แต่โรงเรียนต้องมีความเข้าใจในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ครูได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและนำมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้โรงเรียนจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตรทั้ง ก่อนและหลังการนำไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ป้องญาติ และประหยัด ภูมิโคกรักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารมีดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผน ร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการ ทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมิน คุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้น ข้อมูลทาง Internet ได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอน คละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการ จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

2.4 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา ตนเองของครู (ID PLAN) ของครูก่อนเริ่มต้นแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองและ เป้าหมายในการทำงานของครูในแต่ละปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครูให้ตรงความต้องการของ

แต่ละคน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนหรืองานสนับสนุนการสอนได้จริง โดยอาจจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้ครูได้ใช้ในการอบรมพัฒนาดน อีกทั้งผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดยอาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกหรือตัวผู้บริหารเป็นวิทยากรให้ความรู้เอง หรือให้ครูต้นแบบภายในโรงเรียนได้มีบทบาทเป็นวิทยากร สิ่งนี้จะช่วยบรรยากาศในการอบรมเกิดความเป็นกันเอง กล้าแสดงความคิดเห็นและการพัฒนาเกิดความทั่วถึงมากขึ้น โดยในการพัฒนาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารควรต้องมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคูเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบรายงานการปฏิบัติหน้าที่ตาม (ID PLAN) ที่ระบุไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญธัญญา กอวิจิตร ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการรับแบบการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความต้องการแบบการนิเทศการสอน 3 แบบ เรียงลำดับคือ แบบร่วมมือ แบบไม่ชี้แนะ และแบบชี้แนะให้ข้อมูล โดยแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนตามความต้องการของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในรูปแบบชี้แนะให้ข้อมูลมี 5 แนวทางคือ (1) สร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (2) ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ (3) เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการสอนและประเมินผล (4) จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ครู (5) และสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อให้กับบุคลากรครูในโรงเรียน

2.5 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนพบว่า โรงเรียนต้องออกติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยให้ครูได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการแก้ไข อาจเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันทำวิจัยในภาพรวมของโรงเรียนเป็นการลดภาระงานของครูที่ต้องทำวิจัยคนต่อเรื่อง นอกจากนี้ปัญหที่พบอีกประการหนึ่งคือครูคัดลอกงานวิจัยมาส่งเนื่องจากไม่เข้าใจกระบวนการทำวิจัย โรงเรียนควรชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องอาจมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแต่งตั้งให้ครูที่มีความสามารถในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย โดยทุกกระบวนการที่ได้กล่าวมาข้างต้นควรมีผู้บริหารควรกำกับ ติดตาม และประเมินผลอยู่เป็นระยะจึงจะช่วยให้การนิเทศการศึกษาในด้านนี้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุดา เขียวชะอุ่ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสทวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม ได้ค้นพบข้อเสนอแนะในงานวิจัย ดังนี้ (1) การกำหนดนโยบายและแนวการปฏิบัติที่ชัดเจน (2) การส่งเสริมให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในการทำงาน และ (4) การส่งเสริมการนำวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียนมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ในด้านการพัฒนางานกลุ่มมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูจัดให้ มีการสำรวจความต้องการของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูได้มีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอกับการเรียนการสอนของตนมีการให้ความสำคัญกับเรื่องการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนของครูให้ครูได้พัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่าการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 พบว่า ในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการส่งเสริมให้ครูเห็นถึงความสำคัญในการวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาผู้เรียน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ทางด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งอาจจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ, 2545.
- งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
ข้อมูลนักเรียน. (25 มิถุนายน 2564)
- จริยา แต่งอ่อน. “รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559.
- ชาญชัย อาจิณสมภาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2548.
- โชคระวี เจียมพุก. “กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.

- ณัฐธินิชา กอวิจิตร. “การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- พรรณภา มหาวิชา. “กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร” การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2542.
- เมธินี สระไร. “การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอศรีสะเกษ” การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560.
- ละออง รักนา “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2559.
- วรกมล น้อยพิทักษ์. “บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค-ลั่นทม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วรตну หนูทอง, กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. นิเทศการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 9 นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- วิษชุดา เขียวชะอุ่ม “การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสทวิทยาเขตทัพหลวงแฉงงาม” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิโคกรักษ์, “การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2558.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2560.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561.
- สิริขวัญ สุพรรณคง. “การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

อนงค์ จันทร์หอม. “กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

อัญชลี โพธิ์ทอง. **นิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549)

อิสรนนท์ ศิโรรัตน์พาณิชย์. “การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

Best, John W. **Research in Education, 2nd ed** Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1970.

Glickman, Carl D. **Developmental Supervision: Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction.** Washington D. C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.

_____. **Supervision of Instruction: A Developmental Approach, 2nd ed.** Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc., 1990.

Glickman, Carl D. Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross-Gordon, **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach, 7th ed.** (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148.

Likert, Rensis. **The Human Organization** (New York: Mc – Hill, 1967).